

Xalq o zaman böyük hesab oluna bilər ki, onun ağı, psixoloji, fiziki sağlamlığı ilə mənəvi-xalqı səviyyəsi eyni dərəcədə və eyni ahənglə inkişaf etsin. Bu bərabərliyi və harmoniyaları yaratmaq, əhəmiyyətli nəticələr əldə etmək üçün isə xalqın müdrik rəhbərinin olması əsas şərtidir. Özü də o rəhbərin bütün həyatı, enerjisi, gücü, iradəsi, zəkası, qalbi, düşüncələri və arzuları xalqının ürəyincə olmalı, xalq ona inandırıcı və onu özünə ulu öndər kimi qəbul etməlidir. Bu mənada xalqımız ona görə xoşbəxtdir ki, baxtına və taleyinə Heydər Əliyev kimi tarixi şəxsiyyət düşüb və o, bütün yüksək fəzilətləri ilə xalqının əbadi sevgisini qazana bilib.

Bu gün tam qətiyyətlə deyə bilərik ki, Azərbaycanda milli özünüdərk və etno-mədəni özünüfəadənin bütün formalarının geniş vüsət almasına, ictimai şəraيطin yüksəlməsinə təkan vermiş sürətli inkişaf strategiyasının seçilməsi və böyük uğurlu həyata keçirilməsi Heydər Əliyevin yarım əsr bundan əvvəl əsasını qoyduğu rəhbərlik və idarəetmə fəlsəfəsinin ideya-siyasi qayəsini təşkil edir. Qısa vaxtda cəmiyyət həyatının bütün sahələrinin sürətli yüksəlişi, istehsalın, elmin, mədəniyyətin, mənəviyyatın tərəqqisi, bir sözlə, Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişi ilə respublikada ictimai-mənəvi durumu seciyyəli şəkildə bu gerçəkliklər, əslində, daha böyük niyyətlərin həyata keçirilməsinə də meydan açmışdır. Bu-



Xalqa bağışlanan ömür

tün bunlar milli ruhun inkişafına, milli özünüdərkini və milli qürurunu yüksəltməsinə, gələcəkdə müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaranmasına xidmət etmişdir. Azərbaycanın müasir intibah dövrü kimi dəyərləndirilən 1970-1980-ci illərin böyük inkişaf epoxası xalqımızın qəlbində, düşüncələrində illərlə sıxılıb qalmış milli idealın - azadlıq, müstəqillik, sülh və Azərbaycan dövləti ideyalarının canlanmasına, gələcək milli azadlıq hərəkatının yüksəlməsinə əlverişli zəmin yaratmışdır. 1970-ci illərdən başlayaraq, Azərbaycan nəinki sürətli yüksəliş mərhələsinə qədəm qoymuş, yeni intibahını yaratmış, həm də bu intibahın növbəti zəruri pilləsi olan azadlıq mücadələsinə daxildir hazırlanmışdır.

1980-ci illərin sonu - 1990-cı illərin əvvəllərində müstəqillik hərəkatının geniş vüsətə aparan çətin, ziddiyyətlərə dolu tarixi yolun mühüm, bəlkə də, həlledici nəticələrindən biri, şübhəsiz, 1970-ci illərin ümumi milli yüksəlişi və onun sayəsində xalqın mübarizlik ruhunun formalaşması olmuşdur. Bu illərdə Azərbaycanda milli özünüdərk prosesi xüsusilə qüvvələnmişdir. Həmin proses Heydər Əliyev tərəfindən çox böyük həssaslıqla və uzaqgörənliklə idarə olunmuş və tənzimlənmişdir.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin hələ ötən əsrin 70-80-ci illərində respublikamızda rəhbərliyi dövründə onun dövlət idarəçiliyində təkrarsız məharəti, yüksək siyasi təşəbbüskarlığı, səy, qətiyyət və yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycan keçmiş İttifaq məkanında geridə qalan aqırs respublikaların onda gedənlərin cərgəsinə çıxmış, müasir sənaye diyarına çevrilmişdir. Haqlı olaraq, Azərbaycanın bir intibah dövrü kimi xarakterizə edilən həmin illərdə respublikada iqtisadi, ictimai-mədəni və digər sahələrdə qazanılan böyük uğurlara yanaşı, yüzlarla müəssisənin yaradılması, xalq təsərrüfatı ilə məşğul əhəlinin sayının dəfələrlə artırılması, əmək potensialının keyfiyyətcə yüksəldilməsi də təmin edilmişdir. Məhz həmin dövrdə ulu öndərimiz respublikanın güclü iqtisadi və sosial infrastrukturunu, bütün vacib sahələr üzrə yüksək səviyyəli mütəxəssislər ordusunu yaratmaqda Azərbaycanın gələcək müstəqilliyi üçün hərtərəfli potensial formalaşmasını təmin etmişdir.

Heydər Əliyev harada çalışmasından asılı olmayaraq, həmişə xalqına, Vətəninə sədəqətilə qulluq etmiş, doğma Azərbaycanla əlaqələrini heç vaxt kəsməmişdir. Ulu öndər 1982-ci ildən sonra fəaliyyətini İttifaq dövlətinin rəhbərliyində SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini kimi davam etdirməli olsa da, qanı, canı ilə bağlı olduğu respublikanı unutmamış, onun sosial-iqtisadi, mədəni inkişafı üçün əlindən gələni əsirgəməmişdir. O, ilk azərbaycanlı idi ki, bu zirvəyə yüksəlmiş, xalqına möhtəməl xidmətləri ilə Azərbaycanın güvenciyinə və bütün türk dünyasının fəxrinə çevrilmişdir.

Azərbaycan üçün çox mürəkkəb olan bu mərhələdə Heydər Əliyevin müstəqilliklərlə tələməsi onun yenidən hakimiyyətə gəlməsi zərurətini yaratmışdır. 1993-cü ilin may-iyun aylarında dövlət böhranının, hakimiyyətsizliyin, xaosun son həddə çatması ilə ölkədə vətəndaş müharibəsi və müstəqilliyin itirilməsi təhlükəsi yarandıqda, xalq təkidlə Heydər Əliyevin hakimiyyətə gətirilməsi tələbi ilə ayağa qalxmışdır.

O zaman dünyaşöhrətli siyasi şəxsiyyət, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin xalqın çağırışı ilə yenidən respublikanın rəhbərliyinə qayıdırsaydı Azərbaycanın bir dövlət kimi dünyanın siyasi xəritəsindən silinməsinə aparan təhlükəli proseslərin, vətəndaş qarşıdurmasının, kaos və anarxiyanın, cəmiyyətdə artan iqtisadi, siyasi və mənəvi-psixoloji gərginliyin qarşısını almışdır. Bu tarixi Qayıdış ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin bərqərar olaraq möhkəmlənməsi şəraitində müstəqil dövlət quruculuğuna, demokratikləşməyə sosial-iqtisadi dirçəlişə, ölkəmizin müstəqil siyasət yürüdükdə dünya birliyində mövqeyini gücləndirməsinə imkan vermişdir.

Böyük şəxsiyyətlər öz əməlləri ilə tarix yaradır, onu zənginləşdirir və dəyişdirir. Heydər Əliyevin 1993-cü ildə başladığı xilaskarlıq missiyası da bu deyilənləri bir daha təsdiq edir. 1993-2003-cü illər Azərbaycanda milli dövlətçiliyin qorunub saxlanması və davamlı müasir inkişafın başlandığı mühüm mərhələ olmuşdur. Ümummilli liderin xalqın harayına səs verərək hakimiyyətə qayıtdığı 15 iyun 1993-cü il müstəqillik tariximiz Milli Qurtuluş Günü kimi daxil olmuşdur. Bununla da Azərbaycan tarixinin Heydər Əliyev dövrünün yeni, daha şərəfli, daha əzəmətli mərhələsi başlanmışdır.

Ümumiyətlə, Azərbaycanın bugünkü regional və beynəlxalq mövqeyini izləyərkən, bir daha əmin oluruq ki, ulu öndər ölkəmizin inkişaf strategiyasını inkişaf etmiş, inkişafın, tərəqqinin Azərbaycan modelini yaratmışdır. Əslində, bu strategiya hələ uzun illər öncədə müəyyənləşdirilmişdir. Uzaqgörən lider zaman yetişəndə Azərbaycan xalqının müstəqillik yolunda inkişafını etibarlı surətdə təmin etmişdir. Bu strategiya olmasaydı, müstəqil Azərbaycan da olmayacaqdı. İqtisadiyyat, sənaye, hərbi, mədəniyyət, təhsil, mətbuat və digər sahələrin hər birinin bugünkü tərəqqisinin təməlinə bilavasitə Heydər Əliyev izi, Heydər Əliyev nəfəsi duyulmaqdadır.

Ümummilli lider Heydər Əliyev öz ideyalarında müstəqil Azərbaycan dövlətinin gələcəyini aydın və dəqiq müəyyən etmişdi. O, yaxşı bilirdi ki, müstəqillik yolu bir çoxların düşündüyündən də uzun və çətinidir. Ona görə də o, ilk növbədə, müstəqilliyimizin əbədiyyətinə xələf gətirəcək amilləri vaxtında aradan qaldırdı. Azərbaycanda milli dövlətçilik ənənələrinin bərpası və qorunub saxlanması, müstəqilliyimizin möhkəmləndirilməsi, ölkədə demokratik prinsiplərə əsaslanan hüquqi islahatların aparılması, respublikamızın bazar iqtisadiyyatı yolu ilə irəliləməsi, diplomatik uğurlar məhz bu böyük şəxsiyyətin misilsiz xidmətləri sayəsində əldə olunmuşdur.

Azərbaycanın bütün faciə və təlatümlərdən üzə qalması, dövlətçiliyimizin qorunub saxlanması və inkişafının əsas səbəbi tarixin həlledici məqamında ölkədə Heydər Əliyev kimi siyasi liderin olması, Azərbaycan xalqının ona dərin inamı, etimadı və xalqın onun öz liderinin arxasınca gətməsi olmuşdur.

Əsl xalq liderinin yenidən hakimiyyətə qayıdışı Azərbaycan iqtisadiyyatının dirçəlməsinə, yeni istehsalat sahələrinin formalaşmasına, özəl sektorun inkişafına güclü təkan vermişdir. Ölkəmizdə ictimai-siyasi sabitliyin bərqərar olması və həyata keçirilən islahatlar xarici investitorların respublikamızda fəaliyyət göstər-
mələrinə də əlverişli şərait yaratmışdır. Belə ki, "Əsrin kontraktı"nın imzalanması, dünyanın apancı enerji şirkətlərinin Xəzər dənizinin Azərbaycan sektoruna calb edilməsi, ölkəyə investisiya axınının başlaması, nəhəng enerji layihələrinin icrası gələcək inkişaf üçün lazımı resursların əldə edilməsinə imkan vermişdir. Bununla da, iqtisadiyyatımızdakı böhran aradan qaldırılmış, inkişaf dövrü başlanmış, Azərbaycan dünya dövlətləri içərisində özünəməxsus layihəli yerini tutmuşdur. Demokratiya, siyasi sabitlik və ən başlıcası, tərəqqi müstəqil Azərbaycanı xarakterizə edən mühüm amilə çevrilmişdir.

Bəli, bugünkü gənc müstəqil Azərbaycan Respublikasında cəmiyyət həyatının istənilən sahəsindəki tərəqqiyə nəzər salarkən, mütləq həmin uğurların təməlinə ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun prinsiplərini görürük. Heydər Əliyev siyasi kursunun ulu öndərin yaratdığı təməl üzərində davam etdirilməsi ölkənin sosial-iqtisadi, mədəni və s. sahələrdə inkişafını təmin etmişdir. Müasirləşdirilmiş və dünya təcrübəsi əsasında yenidən qurulmuş ədliyyə sistemimiz də məhz öz inkişafına Heydər Əliyev siyasi müdrikliyi sayəsində başlamışdır. Bu, bir tarixi faktidir. Ancaq o da faktidir ki, ədliyyə sistemimiz həm ötən əsrin 70-80-ci illərində, həm də ulu öndərin siyasi hakimiyyətə qayıtdığı 1993-cü ilin yayından 2003-cü ilin payızına qədər məhz Heydər Əliyevin qayışı və diqqət sayəsində inkişaf edib.

Bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursu canab Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam və inkişaf etdirilir, ədliyyə orqanlarının inkişafına xüsusi diqqət göstərilir. Ötən müddətdə görülən işlər bunun bariz nümunəsidir.

Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu müasir dövrdün tələbləri əsasında düşünlümləşdirərək qətiyyətlə həyata keçirməsi nəticəsində artıq Azərbaycan regionda söz sahibinə, dünyada sayılıb-seçilən dövlətə çevrilmişdir. 2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq, 44 gün davam edən Vətən müharibəsində əldə edilən möhtəməl tarixi qələbə nəticəsində ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin olunması Azərbaycanın hərtərəfli güclü dövlət olduğunu sübut edir. Vətən müharibəsində əldə edilən parlaq Zəfər nəticəsində ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi təkcə Azərbaycanı deyil, bütün türk dünyasının qələbəsi kimi qiymətləndirilir. Azərbaycan Vətən müharibəsində qazandığı möhtəməl qələbə ilə regionda yeni realliqlər yaratmış oldu.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin bütün həyat fəaliyyəti Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunub saxlanması, ölkəmizin inkişafına və xalqımızın firavan yaşamasına həsr olunub. "Mən həmişə fəxr etmişəm və bu gün də fəxr edirəm ki, mən Azərbaycanlıyam!" deyənlər ümummilli liderin hakimiyyətini hər iki dövrünə nəzər saldıqda yalnız və yalnız dövlətinə, xalqına bağlılığını, sevgisini görmək mümkündür. Ulu öndərimizin Azərbaycan sevgisi və ömür yolu gələcək nəsillərə nümunədir.

Natiq ABDULLAYEV,
Azərbaycan Respublikası
Ədliyyə Nazirliyi Məhkəmə Ekspertizası
Mərkəzinin rəhbəri.